

АКТ
лісопатологічного обстеження лісових насаджень Вознесенського надлісництва
філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України», що потребують проведення заходів
з поліпшення санітарного стану лісів у 2026 році

15.10.2025 року

м. Вознесенськ

Нами, головним лісопатологом ДСЛП «Херсонлісозахист» МАЄВСЬКОЮ Ксенією, начальником нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїсою, провідним інженером з охорони і захисту лісу філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ГЛУЩИК Наталією, лісничим Братського лісництва ПИРОЖЕНКОМ Олегом, лісничим Веселинівського лісництва РОЖКО Михайлом, лісничим Єланецького лісництва МОКРЯКОМ Олегом, лісничим Новоодеського лісництва СТОЯНОВОЮ Ларисою, лісничим Прибузького лісництва ВОЙТОВИЧЕМ Володимиром, лісничим Щербанівського лісництва ФЛОРІНОМ Андрієм, проведено з 14 по 15 жовтня 2025 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень Вознесенського надлісництва філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (далі – Надлісництво) з метою призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів **на загальній площі 278,9 га.**

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа підвиділу, гектарів		Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Категорія захисності
					загальна	у тому числі площа, можлива для експлуатації	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар		
Прибузьке	7	9	17,0		17,0	17,0	6СКР4СЗ+ТК+АБЗ	49	0,70	3	13	24	200	3	
Прибузьке	8	2	8,4	2	7,7	7,7	10СЗ+АКБ	46	0,70	2	15	24	190	3	
Прибузьке	16	6	6,8		6,8	6,8	10СКР+СЗ	44	0,75	3	13	20	240	3	
Прибузьке	22	7	5,4		5,4	5,4	10СКР+СЗ	35	0,70	2	12	18	190	2	
Прибузьке	36	10	1,1		1,1	1,1	10АКБ	50	0,70	4	10	16	60	3	
Прибузьке	36	16	1,3		1,3	1,3	5ГЛЗ4АКБ1ДЗ	42	0,75	4	9	14	50	3	
Прибузьке	36	18	5,1		5,1	5,1	10АКБ	52	0,60	3	12	18	70	3	
Прибузьке	36	27	0,4		0,4	0,4	10ГЛЗ+ДЗ+ АКБ	42	0,65	4	9	16	45	3	
Прибузьке	111	8	1,7		1,7	1,7	10АКБ	44	0,70	2	14	18	110	3	
Прибузьке	123	10	3,4		3,4	3,4	10СКР	40	0,85	3	11	18	210	3	
Прибузьке	123	11	0,9		0,9	0,9	10СЗ	45	0,70	2	14	20	170	3	
Всього по лісництву:			51,5		50,8	50,8									
Вознесенське (Щербанівське)	141	2	6,9		6,9	6,9	9ЯЗЛ1ДЗ+ГШЗ	25	0,60	3	7	14	30	3	
Вознесенське (Щербанівське)	148	1	14,6		14,6	14,6	10АКБ	26	0,70	1	11	16	70	3	
Вознесенське (Щербанівське)	148	3	7,0		7,0	7,0	10АКБ+ВЗД	26	0,70	1А	12	16	80	3	
Вознесенське (Щербанівське)	149	1	19,5		19,5	19,5	10АКБ	26	0,70	1	10	14	70	3	
Вознесенське (Щербанівське)	176	1	0,7		0,7	0,7	7ЯЗЗДЗ+АКБ	70	0,70	4	13	24	120	3	
Вознесенське (Щербанівське)	176	5	0,3		0,3	0,3	7АКБЗГЛЗ+ДЗ	40	0,50	4	12	16	80	3	
Вознесенське (Щербанівське)	176	6	4,1		4,1	4,1	10ДЗ+ЯЗ+ГЛЗ	75	0,70	2	21	30	210	3	
Вознесенське (Щербанівське)	176	13	5,3		5,3	5,3	7ЯЗЗДЗ+ГЛЗ	75	0,70	3	19	34	180	3	
Всього по лісництву:			58,4		58,4	58,4									
Сланецьке (Куйбишівське)	7	22	3,5		3,5	3,5	5АКБ4ВЗД1АЛЧ	37	0,70	2	12	12	80	3	

Сланецьке (Куйбишівське)	7	23	1,3	1,3	1,3	8АКБ2ВЗД	20	0,60	2	7	8	30	3
Сланецьке (Куйбишівське)	8	5	6,2	6,2	6,2	10АКБ	35	0,70	2	11	16	70	3
Сланецьке (Куйбишівське)	8	8	2,9	2,9	2,9	10АКБ	35	0,70	3	10	12	60	3
Сланецьке (Куйбишівське)	14	15	2,6	2,6	2,6	7ВЗДЗКЛГ	42	0,70	2	14	16	80	3
Сланецьке (Куйбишівське)	14	17	0,3	0,3	0,3	10АКБ	29	0,75	2	11	12	80	3
Сланецьке (Куйбишівське)	14	18	0,6	0,6	0,6	10АКБ	32	0,70	2	12	16	90	3
Сланецьке (Куйбишівське)	14	21	1,4	1,4	1,4	10АКБ+ЧРЗ	33	0,70	3	10	16	60	3
Сланецьке (Куйбишівське)	19	6	1,8	1,8	1,8	10АКБ	29	0,70	2	10	12	60	3
Сланецьке (Куйбишівське)	19	31	2,6	2,6	2,6	10АКБ	38	0,70	3	11	16	80	3
Сланецьке	13	8	2,9	2,9	2,9	6ВЗД4АКБ	45	0,70	2	15	24	125	3
Всього по лісництву:			26,1	26,1	26,1								
Братське	29	4	11,5	11,5	11,5	9ЯЗ1ДЗ	60	0,65	1	20	20	205	3
Братське	30	7	8,7	5,0	5,0	7ДЗЗЯЗ	65	0,70	2	18	24	175	3
Братське	36	1	2,7	2,7	2,7	8ЯЗ2ДЗ	70	0,65	3	17	20	165	3
Братське	36	2	1,5	1,5	1,5	10ЯЗ	65	0,60	3	17	20	145	3
Братське	36	3	1,7	1,7	1,7	9ЯЗ1ДЗ+ГЛЗ	75	0,70	3	19	24	220	3
Братське	39	7	2,8	2,8	2,8	10ДЗ+АКБ	50	0,70	4	11	16	80	3
Братське	48	6	5,9	2,5	2,5	10АКБ	30	0,70	1А	15	20	130	3
Братське	54	6	19,1	5,5	5,5	7АКБ2ДЗ1ЯЗ+АБЗ	49	0,70	1	18	24	165	3
Всього по лісництву:			53,9	33,2	33,2								
Веселинівське	20	4	1,6	1,6	1,6	10АКБ	26	0,60	2	8	10	40	3
Веселинівське	18	30	9,5	9,5	9,5	8АКБ2СКР	31	0,80	3	8	10	55	3
Веселинівське	22	4	7,4	7,4	7,4	10АКБ	35	0,70	3	9	10	55	3
Веселинівське (Варюшинське)	14	8	8,5	8,5	8,5	10АКБ	26	0,60	1	11	14	60	3
Веселинівське (Варюшинське)	18	8	4,6	4,6	4,6	10АКБ	12	0,80	2	6	8	35	3
Веселинівське (Варюшинське)	22	5	32,1	10,0	10,0	10АКБ	30	0,40	1	12	16	60	3
Веселинівське	5	2	9,5	9,5	9,5	5АКБ5ВЗД	40	0,70	3	10	12	75	3
Веселинівське	5	3	2,6	2,6	2,6	6ВЗД4АКБ	45	0,60	2	16	20	60	3
Веселинівське	10	8	3,8	3,8	3,8	9АКБ1АБЗ	30	0,70	3	8	10	50	3
Веселинівське	5	5	2,5	2,5	2,5	8ВЗД2АКБ	33	0,60	1	14	18	75	3
Веселинівське	5	9	10,3	10,3	10,3	10ВЗД	45	0,60	2	15	20	115	3
Веселинівське	24	16	3,4	3,4	3,4	7АКБЗДЗ	40	0,50	3	11	12	65	3
Всього по лісництву:			95,8	73,7	73,7								
Новоодеське	11	5	1,4	1,4	1,4	10АКБ	46	0,70	1	18	20	150	3
Новоодеське	48	7	11,0	11,0	11,0	8СЗ2СКР	48	0,80	3	13	16	170	2
Новоодеське	47	3	15,0	15,0	15,0	7СКРЗСЗ	48	0,60	2	15	20	215	2
Новоодеське	48	9	1,8	1,8	1,8	10СЗ	50	0,70	1	18	20	260	2
Новоодеське	49	5	3,5	3,5	3,5	10СЗ	51	0,70	2	17	22	220	2
Новоодеське	53	21	4,0	4,0	4,0	10СЗ+АКБ	52	0,70	2	17	18	220	2
Всього по лісництву:			36,7	36,7	36,7								
Всього ВСР, га				278,9									

З метою визначення причин патологічних процесів, здійснено лісопатологічне обстеження лісових насаджень Вознесенського надлісництва лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев, керуючись Санітарними правилами в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями).

Обстеженням встановлено:

Представлені для лісопатологічного обстеження насадження Братського, Веселинівського, Сланецького, Новоодеського, Прибузького та Щербанівського лісництв Надлісництва переважно змішаного складу (акація, дуб, сосна, ясен, гледичія, в'яз, клен, абрикос, алича, груша, тополя).

При обстеженні лісових насаджень Надлісництва відмічено погіршення санітарного стану насаджень в результаті глобальних змін клімату, зокрема потеплінням (засуха та відсутність опадів), у зв'язку із чим склалися сприятливі умови для розповсюдження і розмноження хвороб лісу та стовбурових шкідників.

Оглянуті насадження по Прибузькому лісництву з головною породою сосна, характеризуються за санітарним станом деревами, переважно, V- VI, рідше IV, категорії санітарного стану: відмираючі, сухостійні, з жовто – зеленою, рудою та відсутньою хвоєю, з відсутніми приростами, з частковим та повним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками.

Обстежені насадження по Новоодеському лісництву з головною породою сосна, характеризуються переважно деревами V (свіжий сухостій) категорії санітарного стану, з рудою хвоєю, з частковим опаданням кори, рідше деревами IV, VI, категорії санітарного стану (відмираючі, старий сухостій), з жовто- зеленою або відсутньою хвоєю, з локальним та повним опаданням кори, з поваленими та зламаними в комелі сухостійними стовбурами.

При огляді дерев сосни, які відбиратимуться у вибірку санітарну рубку, на предмет пошкодження стовбуровими шкідниками, виявлено на стовбурах характерні маточні ходи короїдів (верхівковий короїд, великий та малий соснові лубоїди). Також по всій довжині стовбурів спостерігається пошкодження вусачами сірим довговусим і кореневим коротковусим, про що свідчили льотні отвори та ходи.

Також, слід відмітити, що у кварталі 53 виділі 21 Новоодеського лісництва виявлено «стрижку пагонів» сосни - додаткове живлення лубоїдів. При розрізі пагонів виявлено імаго лубоїда.

Крім дерев, пошкоджених стовбуровими шкідниками, у вибірку санітарну рубку будуть відібрані поодинокі хвойні дерева з виразками раку – сірянки, які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. На уражених деревах спостерігається відсутній приріст, суховершинність, хвоя стала жовто- зеленою або рудою, крони зріджені. В місцях розвитку виразки раку-сірянки кора відшаровується та оголюється деревина, на поверхні якої накопичується живиця із зруйнованих смоляних ходів.

Обстежену ділянку, де відмічено свіже групове всихання дерев сосни (IV – V категорії), пошкоджених стовбуровими шкідниками (короїдне враження), в Новоодеському лісництві – квартал 53 виділ 21 занести в Книгу обліку осередків шкідників і хвороб лісу як комплексний осередок стовбурових шкідників.

В результаті оцінки санітарного стану акацієвих насаджень по Братському, Веселинівському, Єланецькому, Новоодеському, Прибузькому та Щербанівському лісництвах відмічено, що деревостани стиглого та перестійного віку є ослаблені та деградовані, без приростів, суховершинні, що свідчить про втрату біологічної стійкості цих насаджень.

На ділянках з акацією білою будуть відібрані у вибірку санітарну рубку дерева суховершинні та сухостійні, з відхиленням стовбурів від вертикальної осі понад 30 градусів, вражені некрозно – раковими хворобами: з наростами – напівкулястими напливами на стовбурах й пухлини (ракові утворення більше ніж на 2/3 периметра), здуттями або потовщеннями на гілках і стовбурах, з глибокими тріщинами в комлевій частині, з поодинокими зламами та розколами стовбурів, з локальним та повним опаданням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками – під корою личинкові ходи забиті трухою, що характерно для вусачів, під залишками кори є грибниця дереворуйнівних грибів.

Також, на акацієвих деревах виявлено поодинокі плодові тіла дереворуйнівних грибів - трутовиків на різній висоті стовбура: сірчано – жовтого, що викликає червоно-буру ядрову призматичну стовбурову гниль деструктивного типу, тому дані дерева будуть відібрані у вибірку санітарну рубку.

На обстежених ділянках, які відносяться до рекреаційно – оздоровчих та захисних лісів, у вибірку санітарну рубку будуть відібрані дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів та уражені раковими хворобами лише IV та V категорії санітарного стану лісів, згідно «Санітарних правил в лісах України».

У листяних насадженнях змішаного складу з головною породою ясен та на ділянках, де він присутній в складі по Братському і Щербанівському лісництвах, спостерігається всихання ясеневих дерев від комплексу патогенних чинників (це можуть бути і гриби, і віруси, і бактерії, визначити які можна фітоаналізом у лабораторних умовах). У вибіркову санітарну рубку будуть відібрані дерева ясен IV - VI категорій санітарного стану: відмираючі, сухостійні, з всохлими кронами від 2/3 до 100%, з нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, поодинокі із зламами верхів більше ніж 2/3 верхньої частини крони, із враженнями хворобами стовбурів. Найпоширеніші з них є східчастий рак ясен, який характеризується виразками під корою стовбурів і гілок – подовжено-овальні східчасті, які розростаються щорічно та бактеріальний рак ясен, який вражає стовбури та гілки й характеризується утворенням пухлин з пустотами, заповненими бактеріальним слизом, при якому спостерігаються невеликі округлі та подовжені потовщення, всередині яких тріщини поступово перетворюються в ракову рану.

На ясеневих деревах VI категорії санітарного стану всіх оглянутих лісництв спостерігаються пошкодження стовбуровими шкідниками, а саме на стовбурі характерні маточні ходи для малого ясеневого лубоїда, рідше заболонника та плями фіолетового кольору лубу від дерева забарвлюючих грибів.

При здійсненні лісопатологічного обстеження на всіх ділянках, вище перерахованих лісництв, у складі насаджень є листяні породи, а саме дуб, гледичія, в'яз, клен, алича, абрикос, груша, тополя. У вибіркову санітарну рубку відбиратимуться всі вище зазначені листяні породи IV-VI категорії санітарного стану відмираючі, суховершинні, сухостійні, із всихаючими або всохлими кронами понад 2/3, із всохлим або відсутнім листям, з підірваною кореневою системою, із всихаючими або всохлими водяними пагонами, із відсутнім приростом, дерева, уражені східчастими раковими утвореннями, з ранами, заглибленими в стовбур дерева, із локально або повністю опалою корою, на стовбурах яких наявні ознаки (ходи) пошкодження стовбуровими шкідниками (заболонниками, вусачами). На стовбурах наявні розкльови комахоїстівних птахів.

Таким чином, в обстежених насадженнях Надлісництва будуть відібрані у вибіркову санітарну рубку дерева, пошкоджені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, а саме:

- дерева сосни, пошкоджені стовбуровими шкідниками: короїдами (верхівковий, малий сосновий лубоїд), вусачами;
- дерева листяних порід, вражені некрозно – раковими хворобами: східчастим раком листяних порід;
- дерева з виходом плодових тіл трутовиків – збудників стовбурових гнилей;
- дерева акації з некрозно – раковими хворобами утвореннями та іншими патологічними ознаками;
- дерева листяних порід IV – VI категорії санітарного стану з відшарованою корою, пошкодженими стовбуровими шкідниками – вусачами, заболонниками, малим ясеневим лубоїдом.

Характер всихання поодинокий та груповий, темп поступовий та різкий, ступінь всихання слабкий та середній.

При проведенні вибірових санітарних рубок в насадженнях Надлісництва залишати дерева, які виконують важливі біоценотичні функції та дотримуватись показника повноти згідно «Санітарних правил в лісах України».

На момент обстеження відведення насаджень у вибіркову санітарну рубку не проведено.

Висновок:

1. В насадженнях, пошкоджених стовбуровими шкідниками та вражених хворобами лісу, з метою недопущення розмноження та розповсюдження у прилеглих насадженнях стовбурових шкідників, хвороб лісу, провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів із застосуванням найефективніших методів та технологій.
2. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення вибіркової санітарної рубки на загальній площі 278,9 га.

3. ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує лісовій охороні Вознесенського Надлісництва філії «Південний лісовий офіс» здійснювати моніторинг за поширенням хвороб та шкідників лісу, проводити наземні біологічні заходи боротьби із шкідниками лісу, а саме розвішування гнізд і зберігання дуплистих дерев для приваблювання комахоїстівних птахів.
4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати з дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями).

Акт складений у 3 примірниках.
Додаток: фотоматеріали

Головний лісопатолог ДСЛП «Херсонлісозахист»

Ксенія МАЄВСЬКА

Начальник відділу нагляду та прогнозу
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Раїса РУДЬ

Провідний інженер з охорони та захисту лісу
філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Наталія ГЛУЩИК

Лісничий Братського лісництва

Олег ПИРОЖЕНКО

Лісничий Веселинівського лісництва

Михайло РОЖКО

Лісничий Єланецького лісництва

Олег МОКРЯК

Лісничий Новоодеського лісництва

Лариса СТОЯНОВА

Лісничий Прибузького лісництва

Володимир ВОЙТОВИЧ

Лісничий Щербанівського лісництва

Андрій ФЛОРІН